

Горан Јокић

ИВАНОВО
ОТВАРАЊЕ

по мотивима истоименог романа

Ранка Рисојевића

јануар 2009.

Горан Јокић је рођен 1966. године, Бања Луци.

Студирао филозофију и социологију, а потом уписао Драматургију у класи проф. Маје Волк на Академији умјетности у Бањој Луци. Апсолвентира на Драматургији и пуно игра у позоришту.

Остварио више од стотину различитих ликова играјући у преко стотину позоришних представа. Писао, па режирао, са колегама, и са аматерима.

За свој рад и остварене улоге више пута награђиван на Фестивалу позоришта Републике Српске “Кочићева српска сцена” у Приједору.

Дугогодишњи умјетнички руководилац Студентског позоришта – веома активног и успјешног алтернативног позоришта у Бањој Луци.

Живи и ради у Бања Луци.

Горан ЈОКИЋ

ИВАНОВО ОТВАРАЊЕ
по мотивима истоименог романа
Ранка Рисојевића

ЛИЦА:

ИВАН, дванаестогодишњак
ОТАЦ ДРАГАН
МАЈКА СЛАЂАНА
НАСТАВНИЦА ЉИЉАНА
ДОКТОР
ЧИКА МАРКО

Иванови школски другови:

МАКСИМ
ВЕРИЦА
МАЈА
НЕМАЊА

БЕН ДАХИР, велемајстор из давне прошлости
КРАЉ ШАХРАМ, краљ којем је било досадно
РИЗНИЧАР, ЕКОНОМ, ПРВИ стражар и ДРУГИ стражар
на двору краља Шахрама

ЈОВАН, МИЛОШ, ПЕТАР, ВУК,
ЛАЗАР, ЂОРЂЕ, ЛУКА, АЛЕКСА
бијели пјешаци – шаховске фигуре на Ивановој табли
КРАЉИЦА, шаховска

Вријеме радње – данашње

НАПОМЕНА:

Роман за дјецу *Иваново ошваранје*, аутора Ранка Рисојевића објавила је као књигу 10 у својој библиотеци “Кочићево перо” Задужбина Петар Кочић – Бања Лука – Београд, године 2000.

Као што у поднаслову стоји – ово је драматизација по мотивима наведеног романа, а неколико ликова је дописано ради динамике и жеље да се напише позоришни текст који би својим сценским упризорењем био намијењен школској дјечи узраста од 11 до 15 година.

У Бањој Луци,
јануара 2009.

Горан Јокић

1. СЛИКА

Иван, из дубине сцене освјећен само једним уским снојом свјећла (шзв. шшићољем) полако прилази шросценијуму. Док се шо дешава шонски ефекти дочаравају звуке школскоћ дворшшћа за вршеме великоћ одмора (дјечија вриска и галама). Иван све вршеме “шледа” десно-лијево у мрак који га окружује. Када доће до шзв. шрвоћ шлана сцене Иван засшане неколико шренушћака, осврне се полако око себе и полако нашрави још два несшурна корака шрема нашријед. Са шим корацшма и звуци “школскоћ дворшшћа” одлазе у “фаде оуш”. Пошшшуна шшшина. Иван сшојо шшшо неколико шренушћака шледајући у шублику – у мрак.

Зашамњење.

2. СЛИКА

На десној шшрани сцене клуш – чекаоншца исшред ординацшје у гшадској болшци.

ШШША: *(Насшавшца разредне насшаве у Ивановој школи)*
Упозоравала сам их да не трче низ те... степеншце... и ...

Пауза.

ОТАЦ: Ншсте ви кршви – не можете их држати за руку...

Пауза.

МАЈКА: Даће Бог – бшће све добро...

Пауза.

ОТАЦ: Увшјек је бшо... ...трапав.

Пауза.

Ошшц и мајка су у раним четшрдесетшм, а насшавшца Шшша је нешшо сшшрија.

Ошворе се вршш ординацшје и којих изаће доктшор – сшшрија, око 50 годшна.

ДОКТОР: Потрес мозга који је ваш син задобио приликом пада изазвао је прекид везе између рецептора и центра за вид. Претраге које смо извршили показале су да је оштећење, тачније прекид, најалост, потпун и да је вид трајно и непоправљиво изгубљен. Укратко, Иван је ослијепшо и... нема наде да ће икада више видјети... Жао ми је. Стање је иначе стабилно и већ сутра Иван може да иде кући.

Докшор се вршш у ординацшју. Иванови родшшљш и насшавшца сшоје ншјемо неколико шренушћака и шледају се.

Зашамњење.

3. СЛИКА

Јутро у соби Ивановој

Иванова соба је на лијевој сѝрани ѡзорнице – радни сѝо са ком-ѡјутером, кревет и неѡдје иза њеѡа ѡрозор на којем је сѡушѡена ролејна. Прозор не мора да се види, али ролејна је навучена...

Иван се буди. Најѡѡава и ѡроналази ѡѡуче. Најѡѡава и касе-ѡѡфон, укључује ѡа, слуша ѡар секунди ѡа одлучи да ѡромијени касејѡу – ѡѡвори ладицу, извади неку касејѡу, сѡѡави у касејѡфон, слуша, извади ѡу – сѡѡави неку друѡу, слуша... – искључи касе-ѡѡфон. Тишина. Док је он ѡо радио у собу је ушла мајка и видјевши синове ѡокушаје да ѡронађе неку одређену музику – на ѡрсѡима изађе из собе.

МАЈКА: (Из off-a)
Иванеее!

(Улази у собу носећи ѡѡѡцу на којој је Иванов доручак)
Јеси ли устао, сине? Ево доручка! Ајде, па да пијеш са мамом кафу!

ИВАН: (Сједајући за комјѡутерски сѡо на који је мајка сѡѡ-вила ѡѡѡцу са доручком)
Нећу – нарашће ми реп!

МАЈКА: Воли тебе мајка... и репато! Ти ћеш бијелу кафу! Сад једи!

Мајка сѡрема Иванов кревет и одлази до ѡрозора – ѡодиже ро-лејну и ѡѡвара ѡрозор у намјери да извјејѡри собу. Кроз ѡѡворени ѡрозор у Иванову собу “уђоше” јака свјејлосѡ ѡрољејноѡ јѡѡра и цвркујѡ ѡѡѡчица.

МАЈКА Баш лијеп дан – право прољеће!

Иван је ѡресѡѡо да доручкује и само ишѡо није ѡочео да ѡлаче. Мајка се ѡррне схвајѡивши ишѡа је учинила – брзо заѡвори ѡрозор, ѡришѡрчи Ивану и снажно ѡа заѡрли.

МАЈКА Извини, сине! Бебо мамина!

Пауза.

ИВАН: Шта цмиздриш ту... и нисам ја више беба, имам... скоро трин’ест година! Прокувала ти је вода!

МАЈКА: Јој, да! Ајде једи, облачи се па да пијемо кафу!

Мајка изађе.

Иван "погледа" за мајком, тешко уздахне и остави да доручкује али заспане на пола залогаја, остави сендвич, лежне на кревету и склупча се као фејус. Не њлаче, али му је спрашно тешко и дубоко уздише. То шраје неколико тренутака. За то вријеме из кухиње доиру звуци које шварају шерпе, оклојци, вода у лавабу...

Из off-а се чује ошваране улазних врата и пошом ласови.

ОТАЦ: Ево, изволите, само напријед – право – па десно у трпезарију да попијемо кафицу док Иван не устане.

МАЈКА: Добар дан! Ви већ стигли! Устао је Иван – доручкује. А и ви сте стигли баш на вријеме, кафа је управо готова.

ОТАЦ: Одлично! Сједите ви, а ја идем да доведем Ивана!

4. СЛИКА

Ошаци је ушао у собу и видјевши Ивана склупчанош на кревету за тренутака заспане, ња онда шрише кревету.

ОТАЦ: Иване!?! Зар се нисмо договорили...

ИВАН: (Скочи, зашри оца и њлачући)
Морам, тата, не могу да издржим више! Бојим се мрака, а свуда око мене је само мрак, мрак и ништа друго

ОТАЦ: Знам, сине мој, али... мораш бити храбар.... јесмо ли се договорили да мушки не плачу...

МАРКО: (Који је ушао је на крају Иванове рејлике, сачекавши мало)

И ја сам се страшно бојао мрака... Када је тенковска граната разнијела моју родну кућу, убила моје родитеље и млаћу сестру – затрпан испод рушевина плакао сам три дана. Гладан и жедан цвилио сам у мраку, а онда ме неко чуо и... када су ме извукли из рушевине мислио сам да је ноћ – свуда око мене је био мрак. У болници су рекли да сам од удара гранате ослијепио. Сутрадан ми је био дванаести рођендан и сви доктори и сестре су ми честитали – направили су ми тарту и донијели много играчака. Схватио сам тада да је живот ипак... лијеп... Опрости Иване, нисмо се ни упознали – ја сам чика Марко!

- ОТАЦ: Сине, чика Марко је рођак једног мог друга са посла. Чуо је за тебе и замолио ме да га доведем да се упознате. Иначе је наставник историје.
- ИВАН: Шта ми он може помоћи?
- ОТАЦ: Немој тако, сине...
- МАРКО: Иване, ти се сада налазиш пред нечим новим, за тебе непознатим и да би се снашао у том новом свијету, који и није тако мрачан као што се теби сада чини, мораш од нечега почети. Ја ти предлажем да почнеш од тога да поред тебе, на свијету постоји још људи који су, из овог или из оног разлога, а многи чак и од рођења, слијепи – па им то није препрека да буду веома успјешни у разним пословима и... срећни.
- МАЈКА: Ево господине Марко вама и Ивану кафе – да се не охладе. А ти, тата Драгане, дођи да ми нешто помогнеш...
- ОТАЦ: Иване, Марко – извините, кућни командант наређује – сад ћу ја....

Пауза. Иван и Марко ћуше. Срчу кафу из шоља.

- ИВАН: Ја се никад нећу оженити!
- МАРКО: Сад си још млад, али кад порастеш...
- ИВАН: Неће мени нико командовати по кући....
- МАРКО: Мислиш?! Иване, колико типки има на тастатури компјутера?

Иван ћуши јер не зна одговор, а и мало је збуњен оваквим њињанџем.

- МАРКО: Добро, то је било тешко питање... Колико их има на касетофону?
- ИВАН: Па, има... плеј, има стоп, има рец, има реверв... пауза...

Пауза.

- ИВАН: А што вас то интересује?
- МАРКО: Колико времена дневно provedеш пред компјутером и колико пута дневно ставиш неку касету или цеде да слушаш музику, а никад уствари ниси стварно погледао и пребројао све те типке и никад ниси обратио пажњу на њихов облик, боју, тврдоћу, тежину... Никад ниси послушао звук који сви ти предмети производе... Је ли тако?
- ИВАН: Па нисам...

- МАРКО: Док си могао да их видиш – ниси на њих обраћао пажњу, ниси их ни слушао, а живот и свијет није само оно што видимо. Постоји и један други свијет, лијеп на свој начин и сада ћеш га ти полако открити и упознати, али мораш то и жељети јер ће тек тада тај свијет говорити са тобом својим посебним језиком. Ма шта ми мислили о стварима које нас окружују, свака од њих има своју душу и може да нам исприча многе тајанствене приче. Само, треба знати слушати и са свима њежно и са љубављу поступати. Има ли и твоја шоља уши?
(Ово је мали задатак за сценографа, односно реквизитера – шољица са ликом “меде” или “маце” или неке друге ушашке животиње)
- ИВАН: Има! Има и нос!
- МАРКО: Ето, насмијао си се! Играш ли ти шах?
- ИВАН: Играм, деда ме научио!... Играо сам!... И био најбољи на школском такмичењу! Тату матирам сваки пут!
- МАРКО: Сигурно?
- ИВАН: Милион посто!
- МАРКО: Ајд’ позиви тату овамо?
- ТАТА! Ал’ нисмо играли откако...
- МАРКО: Не брини Иване, имај повјерења у мене!
- ОТАЦ: Молим сине, шта је било?
- МАРКО: Кад сте ви посљедњи пут побиједили Ивана у шаху?
- ОТАЦ: Никад. Ивану и његовом деди ја служим као врећа боксерима. Све ми пождеру и матирају ме за два минута.
- ИВАН: Појма нема.
- МАРКО: Честитам, Иване!
(Оцу)
Хоћете ли ми, молим вас, донијети моју торбу – спустио сам је у предсобљу.
- ОТАЦ: СЛАБАНАААА!
- МАЈКА: Извол’те, господо мушкарци, чиме вас још можемо услужити?
- ОТАЦ: Хоће ли скоро тај ручак, мушкарци су гладни?
- МАЈКА: Ево – завршава се!

- ОТАЦ: Ајде донеси Маркову торбу из предсобља!
(Мама оде по торбу)
А што је спремила ручак – има прсте да полижете!
- МАЈКА: Ево торбе!
(Мама даје торбу Марку)
А још мало, па сви на прање руку и за сто!
- МАРКО: Хвала госпођо Слађана, ето нас за пет минута!
(Мама оде. Марко узима торбу и вади из ње шаховски комплети и ставља на сто)
Шах је идеална игра са слијепе. Јер шах се игра умом, размишљањем – не очима. Вид често смета шахисти јер му одвраћа пажњу од игре, од фигура. Поглед залута, играч своју пажњу усмјери на нешто друго, нешто изван игре и изгуби оријентацију и концентрацију. Иване, овај шах сам добио на свој дванаести рођендан. Прије тога никада нисам играо нити познавао правила игре. У међувремену сам научио и желио бих да нас двојица мало поиграмо. Тата, хоћете ли нам помоћи да поредамо фигуре или да ја то сам учиним?
- ТАТА: Ја знам поређати, ал' немојте ме тјерати да играм...
- МАРКО: Не брините, играће велемајстори, а ви будите судија...
- ИВАН: Како ћемо играти?
- МАРКО: Наслијепо! Јеси ли чуо, Иване за аргентинског велемајстора Најдорфа.?
- ИВАН: Јесам, деда га је нешто спомињао...
- МАРКО: Е, тај, Најдорф, играо је једном наслијепо против 45 шахиста истовремено, такозвану – симултанку и побиједио њих 39-орицу. А једном је, додуше без повеза на очима, играо симултанку са двије стотине и двојицом и побиједио у стотину осамдесет двије партије. Можеш ли то да замислиш? Шта мислиш да ли би он све то успио да није могао у себи, у глави, да види распоред фигура? То је важно, Иване, да видиш у својој глави, а не пред собом. (пауза – не дуга)
- МАРКО: А знаш ли одакле потиче и шта значи ријеч – шах?
- ИВАН: Не знам.
- МАРКО: Шах значи исто што и краљ. А свака партија се игра све док један од краљева не настрада. Зато се и каже шах-мат, што значи: краљ је мртав. Када је шах као игра настао – нико поуздано не зна. Неки мисле да је шах божанска игра, коју су богови из прастарих времена

даровали људима. Углавном, ријеч шах потиче из Индије и преко Персије проширила се по свијету и стигла и до нас. Прича се да је у прастара времена у Индији живио неки краљ који се звао Шахрам, а који је био много рђав човјек. Није могао да спава, па је мучио своје поданике и народ и измишљао свакакве тешке послове и порезе, а нису га могли разонодити ни свирачи ни играчи ни разне забаве. Чак му је и храна досадила, све могуће ђаконије на свијету је испробао и презаситио се свега, па је мучио и кињио све око себе. Његови дворјани су покушавали на разне начине да га разоноде и тражећи тако начина да забаве свога краља, једнога дана један од краљевих дворјана наиђе на једног младића који је сједећи у хладу једног дрвета замишљено гледао у некакве фигурице испред себе. Сатима се тај младић није помјерао, осим што је понекад неку од оних фигурица од слоноваче или од дрвета, помјерао са једног мјеста на друго по табли на којој су била исцртана црно-бијела поља. Када је почело да се смркава, тај млади човјек који је сатима мирно сједио и гледао у фигурице – погледа у краљевог дворјанина и упита га: “Одакле си пријатељу?” “Ја сам са двора краља Шахрама – тражим разоноду за краља.” – одговори му краљев дворјанин. “Шта је то разонода? Забава за минут – два, сат – два или нешто за цијели живот! Краљу треба нешто достојно краља, нешто за цијели живот, а не сат – два! Ово што видиш преда мном јесте краљевска игра. Ту се на шездесетчетири поља боре двије војске којима командују њихови краљеви. Воде се битке и ратови, али – војске су из маште, а фигуре од дрвета и нико не гине. Зар за краља може бити љепше игре?” Краљев дворјанин одлучи да овог младића одведе пред краља! И њих двојица кренуше пут двора...

- МАМА: *(Која је ушла на претходној сцени)*
А вас тројица крените на прање руку, па послите ручка причајте приче до миле воље....
- МАРКО: Чуо сам да сте одлична куварица и зато прекидамо моментално.
(Сва тројица устјају и крећу према ширезарији)
Иване, знаш ли ти означавање фигура и поља на табли.
- ИВАН: Ма, знам чика Марко: а, бе, це, де, е, еф, ге, ха,... па онда: један, два, три, четири...

Излазе са сцене.

5. СЛИКА

Иванов оџац, чика Марко и Иван оџишли су на њрање руку... Исџраиивши погледом мушкарце Иванова мајка осџаде џренуџак сама у Ивановој соби. Узџе “уџаџе” шољџице, џрекрџи се, дубоко уздахну и изаџе. Њеним изласком џаси се свџеџло и сџуџиџа завџеса.

6. СЛИКА

Исџред завџесе дошеџају два сџџраџара са двора краља Шахрама. Свџеџло и музика у овој сџени џџреба да назначе да није реално вриџеме и мјесџо, јџр сљџеџе су сџене усџвари Иванов сан.

ДРУГИ: И шта кажеш – никако нису излазили из одаја?!

ПРВИ: Ево трећи дан – ни Краљ, а ни тај шах-учитељ Бен Дахир!

ДРУГИ: Па јесу ли бар јели, пили,... ишли у ве-це.

ПРВИ Јуче слабо, а ову ноћ – ни то!

ДРУГИ: Изгледа да је тај шах, права краљевска игра.

ПРВИ: Не знам, али сам чуо да пуцају из неких топова, скачу коњима, спомињу неке извиџаче-ловце, јуришају пјешадијом,... има и неких краљица, мада ја нисам видео ниједну! А краљ се само смије и... једе!

ДРУГИ: Шта једе, кад си малоприје рекао да нису јели два дана!

ПРВИ: Једе топове, коње, пјешадију... све по реду!

Пауза. Друџи неџиџо размџиџа.

ДРУГИ: Коње и некако, ал’ како ће јести топове – ајде ти на спавање – уморан си па ти се све збркало...

ПРВИ: Нисам уопште уморан. Баш ми је лијепо ова три дана. Краљ ништа не извољева и никог не малтретира. Кувари само спавају, ништа не раде. Шахиста нас је спасио. Колико нас је краљ мучио све ове године – народ је почео да скапава од глади због његових пореза, а на двору смо сви стрепили од његових “бубица”. Откако је тај Бен Дахир дошао са том игром краљ није ниједном загалामीо и са свима је некако... културан – милина једна. Баш бих волио да и ја мало научим да играм тај шах, изгледа да је много занимљив.

ДРУГИ: Сад је на мене ред да стражарим – твоја смјена је завршена!

ПРВИ: Идем, а ти ме зови ако нашем краљу буде шта требало!

ДРУГИ: Хоћу, не брини!

Први сшражар изађе, а дружи осшане и у чуђењу шприслони ухо на завјесу, шслуша шар шренушака, ша се врашш свом сшражарском шслу и осмјехне се – драго му је.

7. СЛИКА

Сшражар је исшред завјесе. Зачује се смшјех и након неколико шренушака ошвара се завјеса. На сцени је краљевска одаја – краљ Шахрам и учшшел шшаха Бен Дахир ушраво завршавају шаршшшш.

КРАЉ: Шах – мат! Хехехе! Хехехе! Шах – мат! Шах – мат! Јухуууу! Побједа, побједа! Шах – мат! Хехехе-хахаха-хихихи!

БЕН ДАХИР: Честитам! Ваше Височанство, краљу Шахраме... постали сте стварно веома добар играч шаха, усуђујем се рећи чак велемајстор! Још једном честитам!

КРАЉ: Хвала, хвала, учитељу мој!

БЕН ДАХИР: Хвала Вама, Височанство што сте ме овако лијепо угостили на Вашем двору! Када сте овако добро савладали све тајне шаховске игре ако немате ништа против, ја бих да кренем кући – да помогнем мојим родитељима који веома напорно раде и моја помоћ би им добродошла.

КРАЉ: Твоји родитељи су веома срећни људи – кад имају таквог сина!

БЕН ДАХИР: Моји родитељи су скромни и вршједни људи који тешко живе јер су порези огромни и.... ја бих сада да кренем....

КРАЉ: Учитељу мој! Нећеш отићи из мога двора док не добијеш награду за ово што си ме научио! Стража!

Онај сшражар који је био исшред завјесе – шршшшш.

ДРУГИ: Заповједајте, Ваше Височанство!

- КРАЉ: Хоћеш ли бити љубазан, молим те – скокни до краљевског ризничара и помози му да донесе дворску касу!
- ДРУГИ: Скок... донијећу... овај...
- КРАЉ: Хвала!
- ДРУГИ: *(Збуњено одлази са сцене)*
- КРАЉ: И кажеш... порези огромни?!
- БЕН ДАХИР: Јесу, Ваше Височанство....
- КРАЉ: Па, да ја смањим народу... ове... порезе и дажбине! Ја ионако не знам шта ћу од силних пара и злата! Шта ти мислиш?
- БЕН ДАХИР: Мислим да би Вам то био веома добар потез! Пјешадија би била одушевљена – хоћу рећи – народ. Поред краљице, ловца, коња и топа – краљева најбоља помоћ је ипак народ, тј. пјешадија. Важан је сваки пјешак.
- КРАЉ: У праву си. Важан је народ. То јест, пјешадија. Сваки човек је важан.

Носећи ковчеж са златом долазе Ризничар и Друзи сцражар.

- РИЗНИЧАР: Ваше Височанство, каса је ту!
- КРАЉ: Бен Дахир – казуј! Колико новаца, колико злата да ти дам!
- БЕН ДАХИР: Ваше Височанство, краљу Шахраме, хвала Вам, али ја не желим никаквог злата и новаца. Игра коју сте научили дар је богова и ја сам срећан да сам је могао Вама показати.
- КРАЉ: Па ипак, не могу те пустити, а да ти се на неки начин не захвалим! Молим те, реци – чиме да те наградим! Имаш ли неку жељу!

Пауза.

- БЕН ДАХИР: Кад сте баш толико запели – ја бих једну скромну награду....
- КРАЉ: Само реци!
- БЕН ДАХИР: На прво шаховско поље ставите једно зрно жита, а на друго поље два. На треће поље четири зрна, на четврто четири пута четири и тако на свако следеће – ето, то је све што желим.

КРАЉ: Их! Само то!? Добро, ако ти тако кажеш и само то желиш...

(Ризничару)

Однесите ту касу, свратите до дворског економа и донесите то зрневље.

(Бен Дахиру)

Баш си ти неки... Слушај шта ми је пало на памет! Позваћу све краљеве и царе из околних земаља на један састанак, уствари, више нешто као... конференцију, САМИТ... о... шаху! Научићу их све што си и ти мене научио! Обуставићемо све ратове! То је досадно! Гине пјешадија, гину коњи и... – све улудо! То је глупо! Па ћемо онда организовати један... турнир! Играћемо шах, свако са сваким. Ратоваћемо, али – на шездесет-четири црно-бијела поља! То је много интересантније!

Улазе Друџи и Економ.

ДРУГИ: Ваше Височанство. Дворски економ је пред вратима.

КРАЉ: А! Стигло твоје жито!

(Нико не улази)

Па, што не улази...

ДРУГИ: *(Економу, који је ван сцене)*

Немој плакати, него уђи!

Краљ и Бен Дахир се згледају, економ бојажљиво уђе и кад му се поглед срећне са краљевим – бризне у илач.

КРАЉ: Шта је теби?

ЕКОНОМ: *(На краљеве ишћанање економ ирасне у љасан илач и ридане кроз које разазнајемо следеће ријечи)*

Немамо толико зрневља...

(Уђуши се човјек од илача)

КРАЉ: Чекај мало, како немамо? Ајде, смири се, сабери се...

ЕКОНОМ: Сабрао сам ја... и помножио и ...

Знате ли Ви, Ваше Височанство, колико је то зрна жита... Ми толико.... немамоооо...

КРАЉ: Немогуће. Па добро колико је то, кад ми “немамооо”!

ЕКОНОМ: 18 трилиона, 446 билијарди, 744 билиона, 073 милијарде, 709 милиона, 551 хиљаде и 615 зрна

(Осамнаест трилиона четири стотине четрдесет шест билијарди, седамсточетрдесетчетирибилиона, седамдесеттри милијарде, седамстодеветмилиона, петстопедесетједна хиљада и шестопетнаест зрна)

Пауза.

КРАЉ: *(Прсне у смијех – од срца)*
 Схватио сам ову, последњу лекцију, учитељу мој!
 Шах је бескрајно лијепа игра као што је број зрна
 који си тражио несагледив! Нека се народу подијели
 сво жито прикупљено од пореза! Наређујем да се
 укину сви порези у краљевини и да се приреди једно
 велико народно весеље! Теби, учитељу мој, желим
 срећан пут и поздрави пуно своје родитеље који могу
 да буду поносни на тебе!
*(Економу, који је ужаснуи краљевом наредбом оиџи
 почео да ѿлаче)*
 Шта је сад опет?

ЕКОНОМ: Ако нема пореза – нема парааааа....!

КРАЉ: Ко о чему – овај само о парама! Срећан пут, учитељу!

БЕН ДАХИР: Срећно на турниру, краљу мој!

Излазе свако на своју сџрану, а завјеса се сџуишиа.

8. СЛИКА

*Завјеса је сџуишиена, након неколико шренуиџака ѿјави се Иванова
 мама са цеџером у једној руци и мобилним шелефоном у друџој. Она
 разџовара са неким. Ово више није Иванов сан и шџо свјеишлом и
 музичком ѿдлоџом шџреба јасно назначиши.)*

МАМА: ... асфалтирају неке путеве према мору, па су га звали
 да ријеши неке прелазе – мостове.... сутра се враћа.
 Иван је одлично. Један Драганов пријатељ, Марко,
 долази већ мјесец дана и научио је Ивана разним
 стварима. Тај Марко је, знаш, исто слијеп, али ја имам
 понекад осјећај да и он и Иван одлично виде и да ме
 зезају, мајке ми. Шта раде? Углавном играју шах!...
 Не питај?! Без фигура! Кажу – имају све фигуре у
 глави?! Шта ме брига како – важно је да је Иван
 насмијан и пун живота. Није сам. Дошли су му дру-
 гови из школе, па сам изашла да им купим сокова и
 грицкалица. Ајде, па се чујемо мало касније... Важи.
(Одлази са сцене)

9. СЛИКА

Иванова соба – другари из школе дошли су у посећу.

Максим, Верица, Маја и Немања сједе за столом на којем је шаховска партија у завршној фази. Сви су око стола, а Иван стоји Верици иза леђа, окренути лицем према публици. Максим и Верица сједе једно насрам друго, иако да изгледа као да њих двоје играју, међушим...

ИВАН: Верице, моја краљице,
дођи на консултације.

ВЕРИЦА: (*Хитро скочи и сине уз Ивана*)
Заповједајте, краљу мој!

ИВАН: Хм! Следећи је потез твој,
(*Верица, која је сјала поред Ивана, изненада га пољуби у образ*)
Хоћу рећи наш, твој и мој...
(*Шапе јој нешто на уво, она се закикоће и врати се на мјесто за сто*)
Максима, мој стари друже,
како ли те ноге служе,
ухвати се за столицу,
угости моју краљицу...
... на своме пољу еф седам!

ВЕРИЦА: (*Прошетала краљицом и пошавила је на речено поље*)
ШАХ – МАТ!

НЕМАЊА,
МАЈА,

ВЕРИЦА: Јееееее! Шах-мат, шах-мат! Иване – мајсторе, Иване – мајсторе! Јееее!

МАКСИМ: Свака част! Ал' смо на школском првенству реми-
зирали! Сад си ме ухватио на фору! Ове фигуре неке
велчачке и табла је шира, а и имо си помагаче! А имаш и
тренера!

МАЈА: Ајд' сад мало и плачи! Знаш ти шта с' ти? Ти једна
права... (плачичка)

На последњу реплику ушла је Иванова мама и...

МАМА: Мајо! Какав је то рјечник?

МАЈА: Извин'те, тета Слађо, кад је овај Максим к'о цурица...
само цмиздри ...

МАМА: Па шта је било, нисте се ваљда потукли?

НЕМАЊА: Нисмо, госпођо Слађана, него су Иван и Максим играли реванш са школског првенства и Иван побједио, а Максим мислио да ће он – зато што је И...

ВЕРИЦА: (*“Ускаче” у Немањину рејлику*)
Ии ...јесте л’ нашли колу-лајт тета Слађо, ја сам на дијети – имам ревију у недјељу!

МАМА: Јесам, госпођице манекенко, нашла сам колу-лајт. И Интегралне штапиће. Накуповала сам свега – па шта ко воли, нек’ изволи! Ево!

(*Даје им сокове, зрицкалице и осџале зезанције...*)

Ја идем да спремам вечеру, а ви будите добри и нећу да чујем никакве ружне ријечи. Мајо, немој да ја зовем Весну.

(*Изађе*)

Наравно да ће је сви ђослушаџи.

ИВАН: (*Максиму*)

Макс, ти си мој најбољи друг – још из вртића. Данас сам баш био расположен, а ове фигуре су стварно велике и незгодне док се на њих не навикнеш. Знаш шта – дођи ти и сутра послџе школе па да нас двојица заједно проучавамо тактике разних свјетских велемајстора – важи!

МАКСИМ: Важи!

(*Зађрле се и ђоџаџу*)

ВЕРИЦА: А ја ћу доћи да ти испричам све шта смо учили на часовима.

МАЈА: (*Немањи – да не чују осџали*)

А ја ћу теби стуцат’ нос – коњу један!

ИВАН: (*Укључује касеџофон, џласна музика*)

Ајмо, журка!

Сви ђочину да џлешу..., заџамњење.

10. СЛИКА

Иван је у кревету – сјава. Јуџиро је. У собу улази Оџац. Сјаје изнад кревета и дуђо ђосмаџра свођа сина.

ИВАН: Хоћеш ли ти мене пољубит’ ил’ да ја устајем!

ОТАЦ: А правиш се да спаваш, је ли мангупе један! Синчино једна!

Грле се и џубе – оџац и син.

- ИВАН: Гдје је мама?
 ОТАЦ: Отишла до Весне на кафу!
 ИВАН: Ајој, Мајо – држ’ гаће!...
 ОТАЦ: Па, ето гаћа на теби....
 ИВАН: Ајд, тата... скувај кафу!
 ОТАЦ: Је л’ мушку?
 ИВАН: Теби мушку, мени дјечију!
 ОТАЦ: Важи, а ти се облачи и вјежбај тај свој шах. Срео сам Марка – каже да те пријавио на неки турнир сад преко викенда. Првوماјски... за категорије... тако некако... доћи ће послјеподне да ти исприча. Хвали те да си бољи од њега.... али ми је рек’о да ти то не кажем.... И рекао ти је да вјежбаш неко отварање,... талијанско.
 ИВАН: Сицилијанско.
 ОТАЦ: Јесте... то. Идем ја да скувам кафу.
(Изађе из собе)

11. СЛИКА

- ИВАН: *(Осџао је сам у соби, укочен и силно узбуђен. Сједа за сџо. Ређа фиђуре на џабли. Сџане. Дубоко дише. Када сџави и џосљедњеџ џјешака на њеђово мјесџо – џочиње радио-иђра са шаховским фиђурама. Иванове фиђуре џрођоварају – баи као џиђо је рекао чика-Марко. Наравно, уколико редиџиел мисли да је за џредсџаву боље и уколико ансамбл има довољно џлумаца – фиђуре мођу и да “оживе”)*
- ЈОВАН: Мир-но, надесно ра – внајс, мирно! На парове разбројс!
Осам џјешака – осам џласова – разбујавају се: а2, б2, ц2, д2, е2, ф2, џ2, х2, “Оо”.
Неки дубоки џлас џрави шалу додајући на Х2 – “О”.
Оџиџи смијех.
- ЈОВАН: ТИ-ШИНА!
 Како вас није срамота тако пред Иваном! Иване – ми смо спремни! Сви смо уз тебе – и у ватру и у воду, за Ивана, за побједу!
- СВИ: Тако јеее! Иване – мајсторе! Иване – мајсторе!

- ЈОВАН: ТИШИНА!
- ИВАН: *(Шокиран оним што чује или “види”)*
Како? Ви...
- БОРЉЕ: Ми смо твоја пјешадија, Иване!
- МИЛОШ: Обични војници, прашинари,...
- ЛУКА ... али добро обучени и спремни да јуришају гдје год ти хоћеш – ако треба и да...
- ИВАН: Чекај, чекај е4! Извини – ти си е4, је л’ тако?
- Е4: Тако је Иване! То ми је шифровано име. Иначе се зовем ЛУКА!
- ИВАН: А је л’ и остали имају... имена?
- ЈОВАН: Јасно да имају! Момци – имена!
- Сви у глас кажу своја имена ња их и не разазнамо.*
- ИВАН: *(Заглуши га толика галама)*
Полако момци, ништа вас нисам разумио, ајте један по један, слијева – надесно!
- Јован, Милош, Петар, Вук, Лазар, Борђе, Лука, Алекса!*
- ИВАН: Дакле, ви сте моја пјешадија... Чика Марко ми је говорио да ... А што ми се до сада нисте јављали?
- ВУК: Није било потребе Иване, ти си до сада све врло добро сам рјешавао, али – ако ћемо на турнир, морамо збити редове и сабрати сву памет и снагу.
- ИВАН: Знам, Вуче, али како ћу ја на турнир, па ја сам... нисам изашао из куће.. ја...
- ЛАЗАР: Иване! Ја сам одличан у сицилијанском отварању!
- ЛУКА: И ја, Иване, нема да бринеш!
- МИЛОШ: Шта се ви јављате – ко овде пробија по средини?! А?
- ЈОВАН: А ко трпи најжешће нападе? Ко? Ко?
- ПЕТАР: Шта ко? Да ниси можда ти?
- АЛЕКСА: Ја примам прве ударе!
- БОРЉЕ: А шта ја радим? Берем цвијеће по ливади?
- ИВАН: Тишина! Нема СВАЂАЊА! Нема СВАЂАЊА!
- Ушао је Иванов шташа који, наравно, не чује и не види оно што чују њублика и Иван.*
- ОТАЦ: *(Загледа у собу – види да нема никога, осим Ивана)*
Слађана је отишла... Сине?... Јеси л’ ти малоприје звао маму?

ИВАН: Нисам тата, мама је код Мајине маме на кафи! Гарант – трачају!

ОТАЦ: Ево твоје кафе!

Крене да излази и зашкне га слеедећа Иванова рејлика.

ИВАН: Хвала, стари!

Тако је мало засао, јер му се учинило да је чуо оно што јесте чуо.

ИВАН: *(Када се увјери да је оново сам у соби – наставља разговор са њешадијом)*
Као што сам рекао – нема свађе, је л' јасно!

СВИ

ПЈЕШАЦИ

УГЛАС: Јасно, Иване – мајсторе!

ИВАН: Мајстор још нисам!

ПЕТАР: Јеси, Иване, само то још треба на турниру и да потврдиш!

ВУК: А ту смо ми – твоји војници!

КРАЉИЦА: Јао, јао, ви мушки само причате! Доста више!

ЈОВАН: Ваше Височанство, борбена готовост у нашим редовима је на врло високом нивоу. Иван је управо извршио смотру.

КРАЉИЦА: Иване, не брини ништа, сви ови момци су одлично увјежбани и искусни борци. Драго нам је да ћемо ићи са тобом на турнир. А сад, момци – пјесма!

Полазимо ми на турнир брајко,
Збогом оче, збогом добра мајко.

Полазимо ми на турнир...

(Па иређу на америчку корачницу)

За Ивана смо спремни ми!

За Ивана смо спремни ми!

На турнир ћемо ићи сви!

На турнир ћемо ићи сви!

И у ватру и у воду,

И у ватру и у воду

за Ивана, за побједу!

за Ивана, за побједу!

Иван устјаје одлази до прозора и ошвара да уђу и звуци улице, прољећа, сунце... Он је врло срећан, еуфоричан – сиушћа се завјеса.

12. СЛИКА

Испред завјесе дошећају Верица и Маја.

МАЈА: Јој, појешће га Иван ко Панта питу.

ВЕРИЦА: Ух, мени је тешко, а могу мислити како је Ивану!

МАЈА: Не бринем се ја за Ивана!

(Зазвони Мајин мобилни)

Молим, мама!... Не смуцам се нигдје него сам била на турниру! Јесам ти лијепо рекла да Иван данас игра за категорију, па је цијели разред дош'о да навија! Јесте! Дobar је! Једну побједио, једну изгубио, сад игра са једним клинцем из седмог це! Ето ме кући чим заврше партију! Ајд' здраво! Хоћу! Нећу! Добро, мама!

(Заврши разговор и најрави зримасу – "јес' досадна")

Гдје је овдје WC? Упиша се ја!

ВЕРИЦА: Ја мислим да је тамо!

МАЈА: Па шта си се онда укочила – ниси на ревији!

Верица и Маја излазе.

13. СЛИКА

Иван је склупчан на кревету. У соби су још мајка Слађана, оџац Драган и чика Марко. Првих неколико тренутака непријатна тишина.

МАЈКА: Синее...

ИВАН: Нећу, мама! Нећу!

Мајка, оџац и чика Марко се згледају забринуто.

ИВАН: Не могу! Тамо сви... причају. Шапћу... Они мисле да их ја не чујем... Нећу сутра ићи на турнир и тачка. Јавите да сам се разболио и да не могу доћи.

Пауза.

МАЈКА: Иване, сутра је субота, нема школе – читав твој разред ће доћи...

ТАТА: И Верица.

ИВАН: Јој, тата... Нећу да идем више тамо. Свеједно – не могу освојити категорију.

ТАТА: Можеш. Имаш сутра и прекосутра по три партије...

ИВАН: Ако будем игр'о к'о данас освојићу чет'ри – пет бодова, а за категорију треба седам. Нема шансе.

МАРКО: Има шансе, Иване. Мораш да прихватиш то да ће увијек бити оних који ће... шаптати о теби, али покушај и ти њих да их разумијеш. Када си данас, у првој партији, побједио – ја сам сједио у публици и чуо како хвале твоје шаховско умијеће, Када си изгубио другу партију скоро сви су – заплакали, а на крају треће, коју си вјероватно због умора ремизирао, чуо сам да сутра побјеђујеш – “гарант”. Покушај да направиш такозвани круг јавне усамљености – да изолујеш све звукове и да чујеш само оно... оно што ти говоре твоје фигуре. Сјети се свих партија које смо увјежбавали и послушкуј – ући у душу партије, нека те води љепота те краљевске игре..., а ми смо сви уз тебе.

ИВАН: Па, требам скоро све побједити!

МАРКО: Најважније је, Иване,... да победиш свој страх! Страх од других људи, страх од шаптања, страх од пораза – све то те кочи и умањује твоју снагу! Теби за категорију треба још пет и по бодова, а имаш још шест партија. Можеш ти то, вјеруј ми. “Гарант”!

Пауза.

ИВАН: Мамааа, је л’ се охладио чај?

МАЈКА: Јесте, сине!

ИВАН: Дај да га... ексирам! Па да спавам – имам сутра три партије!

14. СЛИКА

Иванов сан

Тонска подлога – бишка: ѿојови жрувају, ѿуца се на све стиране – и музика као из рајних филмова холивудске “а” ѿродуције. Пјешадија је сада у великом формату – ѿј. сви ликови који се ѿјаве у сцени бишке су усивари ликови које смо до сада виђали у ѿоку ѿредсѿаве, али су сада ѿјешадија из Ивановоѿ сна.

ЈОВАН: Хеј, пробуди се!

ИВАН: Ха, ко је то!?

ЈОВАН: Ја сам, Јован!

ИВАН: Откуд ти?

ЈОВАН: Послала ме краљица да те пробудим! Јаке противничке снаге држе нас под непрекидном ватром! Краљица каже да нам може помоћи само сицилијанска одбрана и да си ти у томе најбољи, ал’ да си

велика спавалица. Ми смо сви спремни и само смо чекали да се ти наспаваш, па да кренемо. Ово је одлучујућа битка.

ИВАН: Добро! А гдје су остали!

ЈОВАН: Ту су!

Појављују се из разних уџлова Иванове собе “остјали”, краљица Верица, ловци Марко и Ошац, Јован је Максим и уз њега су Немања као један од њјешака, Доктјор и Маја су санијетји. Поздрављају се сви са Иваном који шрља очи.

ДОКТОР: Ваше Височанство, Докторица Весна и ја и бићемо уз вас, али рачунамо да уз Вашу стратегију интервенције наше санитетске јединице неће бити потребне.

ДОКТОРИЦА

ВЕСНА (Маја): Гоу Фор Ит!

Ошац Драћан и Марко шрићу обучени као ловци.

ОТАЦ: Синко, пардон, Краљу мој, ти знаш да смо нас двојица стари искусни ловци, ништа не брини! Само напријед!

ИВАН: Чекајте, а гдје су скакачи, топови и остала пјешадија... Лука, Ђорђе, Милош...

ЂОРЂЕ

(Немања): Ђорђе – присутан! А остали от’шли да довуку топове, ето их – само што нису...
(*Чује се њјесма “њјешадије”*)
...ево их!

ВЕРИЦА

(као Краљица): Краљу мој!

(*Цмок – њољуби ља*)

Ако одиграш ово отварање и одбрану онако како ти то знаш, нема те војске која нас може побједити!

(*Цмок – њољуби ља*)

А ја једва чекам да се ова битка заврши па да нас двоје можемо лијепо...

(*Шајуће му нешијо*)...

У шјоку шјоџ шајућјања чује се она њјесма њјешадије и свјетјла се љасе...

... а када се ујале Иван је у креветју и сјава. У собу улази мајка и на шрсјима шрилази Ивановом креветју. У шренушјку када се саћнула да ља њољуби – Иван шроћовара...

ИВАН: Немој да ме цмачеш пред оволиким народом!

(*А још сјава*)

- Ако је све спремно – да се обучем – па у битку!
(Пробуди се)
- МАЈКА: (Збуњено)
Јесте, сине, све је спремно! Испекла сам ти прже-
нице, има и еурокрема... исцједила сам лимун...
- ИВАН: Драга моја мама! Од' да те пољубим!
(Загрли и пољуби мајку Слађу)
- Иван скида шћаму и облачи шћаншалоне које је мајка донијела и
ошћавила на шћолицу.*
- ИВАН: А гдје су ловци – гдје су тата и чика Марко?
- МАЈКА: Тата је отишао да опере ауто, па ће отићи по чика
Марка...
(Чују се врашћа – улазе Ошћац и чика Марко)
... ево их. А таман сам скувала кафу. Хоћеш...
- ИВАН: Хоћууу, мајко моја, једина – најдража на свијету!
Сћушћћа се завјеса.

15. СЛИКА

Ишћред завјесе долазе насћавница Љиљана и Немања.

- НЕМАЊА: Да сте само вид'ли како је јуче брзопотезно светро-
ј'цу матир'о, а Вер'ца га загрл'ла и пољуб'ла, у уста.
- НАСТАВНИЦА
- ЉИЉА: Јооој, Немањааа, дијете драго – па како се то изра-
жаваш!?
На жалост, нисам видјела КАКО ЈЕ матиРАО
СВУ троЈИЦУ, а боље да нисам ни видјела како га
је и у шта ВерИЦА пољубИЛА након што га је
загрЛИЛА. Ух!

16. СЛИКА

Чује се шћлас шћикерке са ТВ-а.

- СПИКЕРКА: “Након блока домаћих вијести, слиједје рекламе, а на-
кон тога вијести из свијета. Прије тога да чујемо шта
нам је редакција спортског програма припремила за
вечерас. Из редакције спортског програма јавља нам се
Жељко Драгичевић. Жељко – шта нам је редакција
спортског програма припремила за вечерас.

СПИКЕР Добро вече, Жељка. Данас је био изузетно богат спортски дан који су обиљежиле утакмице еурокупова у фудбалу, кошарци, рукомету, затим трке формуле 1, тениски Грен-слем двобоји – о свему томе опширније у спортском додатку, а за ово јављање издвајамо завршетак шаховског турнира у нашем граду на којем је током овог викенда вођене изузетно узбудљиве борбе. Посебну чар овом турниру донијели су млади навијачи који су сва три дана пунили дворану и били морална подршка својим друговима који су се борили на 64 црно-бијела поља. Специјално након дневника преносимо вам снимак проглашења и специјалну емисију о отварању овог турнира – младом играчу који је успио да већ на првом званичном такмичењу, у врло јакој конкуренцији, освоји трећу категорију и наметне се као изузетан таленат чије вријеме тек долази. Ријеч је о ученику седмог разреда Ивану Предићу. Ево шта нам је Иван изјавио одмах након проглашења:

ИВАНОВ

ГЛАС:

“Ја бих хтио да се захвалим свима који су били уз мене и који су ме бодрили да истрајем након тешке повреде. Мојој драгој мами и тати, чика Марку, и мојим другарима из разреда Немањи, Макси, Маји и... овај... Верици... и свима, разредници и... и иако вас не видим, знам да сте ту уз мене и да заједно можемо све...!

СПИКЕР: Иване, честитамо!

СПИКЕРКА: Честитамо и ми нашем Ивану и након реклама враћамо се у студио!

Почињу рекламе.

Верица задрли Ивана и њољуби га у образ, а сви њрисуйџни се закикођу.

Док је ишао овај њонски заџис оџворила се завјеса и на сцени су сви ликови који су се њојављивали њоком ѡредсиаве. Окуџљени око ѡтелевизора – ѡледају дневник.

Када њочну рекламе, ѡаџа Драђан смаџи ѡон на ѡтелевизору. Сви честѡџџају Ивану – ѡрле га и ѡубе. Чује се “Иване, мајсиоре”, а може и друђачије... .

КРАЈ